

NE SPOORREIZE VAN HENGEL NOAR DEALN

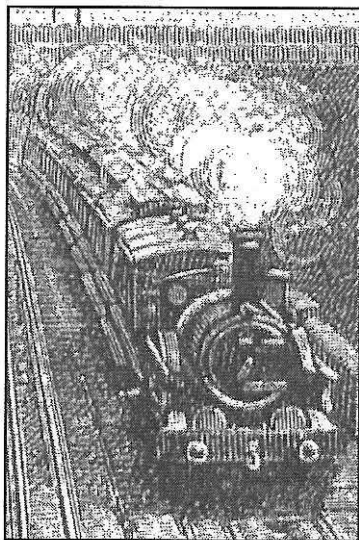
De volgende vertelling van Jan Wilmink werd aangereikt door de familie Hof en gaat over het reizen per trein in de beginjaren van dit vervoermiddel. Bedoelde lijn werd in 1865 aangelegd. Het verhaal heeft zeer lang geleden al in Dagblad Tubantia gestaan en is geschreven in de toenmalige spelling van het Twents. Deze tekst nemen we integraal over.

Dat alle begin moeilijk is, blijkt uit het feit dat de hoofdpersoon van het verhaal nog nooit per trein had gereisd. Natuurlijk ging niet alles zoals het moest gaan, maar het is misschien beter dat U dit zelf leest...

Nee, dat was ne mooie spoorreize! Mien grova kwam 's morns al heel vroom en vreug mi'j of 'k nen ean met hén loopen gung. Dat dee'w wal vaker, dat dee'w en doarum was der niks bezeunders an. 'k Har verkaansie en grova weerken nig meer; doar was e te old vuur. 'k Zol de schoone mer antrekken, zeg grova, owwe zöndagsen. Goa'w dan zonne ean grova, vreug ik.

Zoonder doarop te antwooren, zeg 'n ooln man: Nemt ne stevige brugge (boterham) met jong! Mien moo smeern mi'j ne dikke pille brood, deer dén in 'ne kraante; ik trök miene schoone an ('t enigste paar da'k har) en doo ginge wi'j op 'n trad.

Doodertieds was 't spoor pas in oonze plaatse en doo'w bi'j 'n oawerweg warn, was ik dan ook bli'j dat de beume noa beneen warn, want ik moch naa geerne noar 't spoor kieken. Mer grova was oongedeuldig. Heê sputtern'e zo vuur zik hén, a'w nou meer nig te late kómt! Wat wis dan, grova? Vreug ik. Niks jonge, niks, dat zö'j wal zeen! Eanlijk was 'n trein der vuurbi'j en dee Beernd, 'n spoorwachter, de beume wier in de heugte. Grova maken dat e oawer 't spoor hén kwam – hee schenen hoast te hemn! Ik kon em hoaste nig bi'jhooln, zo harre leup e. Wat zol grova toch willn? Vreug ik bi'j mi'j zölms. Meer ik zol 't gauw gewaar worn. Hee stieweln rech op 't ni'je station of en gung noa binnen, haaln de knippe oet 'n tuk en gung noa'n reamke hén, dat doar argens in nen hook was. Hee tikken heel har der teggn an en doo 't lös gung keek nen meneer der duur hen, dén hellig vreug woar den braand was. Wi'j woln noar Dealn! Reup grova. Wie zijn wij? Vreugn 'n meneer. Hier, ikke en miene

kleanzönne! Retour of enkel? Nee, zee grova wier, noar Dealn! Ja, ja, maar wil je een kaartje heen en weer terug? Joa, bewisse, wi'j mut ook wierumme. Mer maakt ow nig naar, meneer a'w wierumme goat, kö'w toch wa in Dealn zölm 'n kaartje kopen! Geef maar twintig cent, zea'n keerl an de aandere kaante... Grova teln de ceanten heel precies oet en doo kreeg e twee kaartjes. Zo, dus wi'j gungen met 't spoor!

Ik was bli'j en bange um buurten. Goat aw ees anstoan! Met'n trein noa Dealn heemoas! As ze dat in 't hoes heurn en de noabes vernömmen et en miene schoolkammereu! Mer grova leu mi'j nig völ tied um te prakkezeern. Hee trök mi'j met en was zo zeemnachtig, dat e ne keerl met'n spoorpetje op dént bi'jn hekske stun, woare wi'j duur mossen, ginees venöm. Hee'j ouwe heer, zear den keerl (ook al ginnen hierlaansen)

waar gaat dat zo vlug naar toe? Laat me de kaartjes eens zien. Hee knippen der met ne iezene tange 'n gaatje in en gaf ze grova wier.

Doo mochten wi'j vedan. Grova was zo jachterig dat e in'n eerste besten trein stappen deu e zag. Wat mooi was 't doar binnenin! Fluwelen kussens zatten op de baanken en doo'w der op gungen zitten, zakken wi'j der heemoas in vot. Grova keek mi'j ees an, en hee lachen zo

gelukkig, da'k hoas met em te doon kreeg. Hee har werachtig, troanen in de oogn, zo bli'j was e. Jong, zeg e, ha'j dat nou wal dach? Dat wi'j nog ees met 't spoor zoln goan! Keerl, keerl! Wat ne mooie oetveendinge! I'j zölt ees zeen, hoo mooi of't geet en hoo harre! Mer niks zeggen in't hoes heur! Niks zeggen! De leu hoeft 't ammoal nig te weten dat hoeft ze nig! Wi'j bint der vandage ees oet met'n trein! Keerl, keerl! Och grova was zo keenderachtig, maer hee meanen 't wa good dat dee e. Hee wör non wat röstiger en haaln ne sigare oet 'n tuk, nam nen zwavelstok (lucifers kennen wi'j doodertieds nog nig) streek den an en smeuken der a gauw duftig op löst!

Wo'j ook roken? Vreuge e, mer ik heul 't leewer op 't kluntje dat e bi'j zik har. Opeens – nen schok – en doar gung 'n trein hén! Hennik, zea grova met ne biewnde stemme, wi'j goat, wi'j goat! Joa grova, zea ik, dat zee'k. Ik was lang zo bli'j nig as grova. Ik dachen an 't hoes, an moo, an va en miene breurs en zusters. Doar gungen grova en ikke no de wiede weerld in, zoonder dat ze in 't hoes der wat van wussen! En ik weunssen, da 'k nig met dén ooln man met was goan. Dat was jo niks vuur gewone leu as wi'j, um met 't spoor te reizen!

Gineene van oonze familie of bekeanden was nog nooit met 't spoor wes! En daar zatte wi'j non – ikke met mien kluntje achter de koezen en 't hette zwoar van zorgen en bangigheid, grova met ziene vetpetiensken op de mooie baanke tiggenoawer em en ne dikke sigare in'moond! En mer lachen!

Ik keek ees noar boeten en ik zag de beeste en de moaten en de buske vuurbi'j vleeen. Hoolt ow good vaste jong, woarschouwen grova, benaamd as spoor mangs harre schommeln. I'j könt nooit weten, Hennik, zea're.

Meteene heuln 't spoor stille. Wi'j warn der, Delden! Delden, reup nen spoorkeerl. Wat? Vreug grova verwoonderd. Zi'w non al in Dealn? Wi'j zit der pas in! Dat is ofzetterij! Wi'j bliewt nog 'n zetje zitten, dat doo'w! Zea grova, met 'n nieds gezichte. Mer grova, kwam ik, zolle wi'j dat wa doon? Dow hes toch meer tot Dealn betaald?

Wat kan mi'j dat verschotten! Reup 'n ooln man, ik zeg ow dat ze ow hier metnemt! Wi'j zit der pas in en now a der wier oet? Niks dervan, beslissen grova, wi'j goat vedan! Resloet sleogé met ziene ene haane op de knee en met de oandere gooien e de aske van de sigaar oet 't reamke.

Völ meanske kwammen der nig in doar in Dealn. Ne deftige mevrouw wol bi'joons binnengoan, mer doo ze oons zag zitten, trök ze 'n greuts gezichte en gung vedan. Toch kwam der nog eene binnen, net doo't 'n trein wier vot wol goan. 't Was nen spoorkeerl. Hee keek naa hellig noa mien grova, zoonder goondag te weunschen. Wat mut dat? Vreug e, wiezend op de baanke woort grova ziene beene op har liggen. Dat mag i'j nig, wat deank i'j wa? Dee mooie kussens zomeer smerig maken? Heustig trök grova ziene beene binnen boord en stottern iets in zich zölms.

Owwe kaatjes! Kwam 't spoorkeerlke wier. Grova frosseln wat in 'n tuk en haaln eanlijk de kaatjes vuur'n drood. 't Spoorkeerlke keek er'n zetje noa en doo zege met ne stemme deet op doonderschoer stun: Wat bin i'j'len vuur kosgengers? Dat lig mer met de smerige schoone op

de mooie baanke, dat reist eerste klasse en betaalt derde en i'j harn der al in Dealn oet e mutten! Doar h'j 't non al! Grova ook met ziene eëngedreide flantuten!

Doo koomp'n aandern wier – en hee kik lang nig as 'n doomneer, dent nen geuln in 't buulke veend - : Dat kost di'j nen hoop geald man. Loa'w ees kieken – i'j könt der in Wiene oet. Dat kost ow zon betje van nen daalder eerste klasse van Hengel noar Wiene (doodetieds was doar nog ne halte). Dan ne bekuringe um da'j in ne hogere klasse bint goan zitten en dan nog omdat i'j de kussens hebt smerig maakt! Noa, ik maakt 't good met ow: vief geuln!

Vief geuln! Reup grova, heremintied en genêenen. Dee heb ik nig! Hoo za'k doar an kommen mutten! Ja, zeg't spoorkeerlke, dat weet ik ook nig. A'j nig betaalt, goa'j de kaste in. En doo gebuurn der wat, wat ik nooit zal vergetten: grova begun te huuln as 'n klean keend.

't Is 'n zoer gezichte vuur nen jongen van twaalf jaar zien grova van zeumtig te zeen huuln. Ik gong noar em hen en wol em treusten, mer ik wus ook zölf nig wat te zeggen. Grova wisken zich mer al met zienen rooien úndook duur de oogen. 'n Spoorkeerl kreeg duch mi'j ook met 'm te doon, want opees zeg e: Hoevöl geld he'j nog?

Grova haaln ziene knippe vuur'n drood en tellen zienen riekdom: zes halve centen, twee veerduiten, en zeum grösken. Dat maken bi'j mekaar twintig grösken. En disse sigare, dee dōw i'j hemn a'j oons helpt, zeer grova tiggeren 't spoorkeerlke.

Nee, dee rookt zölf meer op, zeg den. Mer lostet ees: doot non nooit weer zukke gekke dinge. Hier zi'j non in Wiene en nou goa'j met mi'j met, dan help ik ow wa. Mer kuiert der, met gin meanske oawer! Wi'j wörn boeten 't heksken brach duur den vreanlijken spoorkeerl. Hee flostern wat met 'n keerl, den oonze kaartjes har mutten knippen en den lachen zun betje. Dat was dus good afgelopen. Mer doot 't non nooi wier zea 'n spoorkeerl nog ees. 't Is daankensweerd, meer as daankensweerd! Meanen mien grova.

Joa, joa, 't is wa good, zea 'n aandern, zeet meer, da'j in 't hoes komt. Hee gung wier hen, stappen in 'n trein en door geng dat ding wier van tuskenoet. Keerl, keerl wat rien! Wi'j keken 'm nog nen heeln zet noa...

Zo Hennik, dat he'w had, zea grova en hee zuchen. 't Was toch mooi, naa mooi. Hee schukoppen meer al, doot e zik umdreaien um te voet noar 't hoes hen te goan. Eanlijk bint 't nare dinge dee spoors, zea grova, noa 'n zetje, mer 't was toch mooi. Kom jong, et owwe brugge op en zet de sōkken derin, want wi'j mut nog nen heeln ean!

Wi'j keken 'm nog nen heeln zet noa...

Um zeumn uur 's aoms wa'w in 't hoes. En doo moo vreug woar wi'j toch zo lange ztten harn, zea grova, deet hoaste van meuheid nig meer op de beene kon stoan: Mina, dat beware wi'j veur later. Doot der mi'j eene in en dan goa 'k achter de greune gedienen!

Dat is non meer as hoonder joar eelen. En deet dit hebt beleafd bint er al lange nig meer. Mer Hennik kon nig zwiegen en zo kan ik 't ow non nog vertellen!

Wel aait met beade been op de grond steet, komp nooit nen trad wieder